

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

РѢКЪ VI.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 3-го Лютого 1898.

Число 5.

Календарь.

3	Ч.	Тимотея
4	П.	Климентъ, Агатапела
5	С.	Ксения прееподобная
6	В.	МТ. и ФАРИС Григорій б.
7	В.	Ксен-Фонтъ, Аркадій
8	В.	Юлиа Златоустъ
9	С.	Фрема

Звѣстѣ

Справки „Союза“ — Замахъ на свободу прессы. — Процессъ газельтонской рѣзни. — „Медарка свобода.“ — Вѣсти про робѣтничій рухъ въ московской Руси. — Вѣсти изъ Америки. — Повники. — Вѣсти робѣтничия. — Фейслонъ: Якъ панъ собѣ бѣды шукавъ. — Стяжъ До Браунианъ. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотяжъ приступити до „Союза“ най посылають вступене и мѣсячне до касiera.

Mr. George Chylak
OLYRHANT, PA.

И увѣдомлять секретаря подъ адресою.

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYRHANT, PA.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Приступили слѣдующіи новыи члены до „Р. Н. Союза“ въ мѣсяцъ Децемб. 1897 р.

Зъ Simpson, Pa.	
1.	Гачка Алексій 587
2.	Токарчикъ Мар. 786
Зъ Shenandoah, Pa.	
3.	Бѣжко Андрѣй 573
Зъ Jersey City, N. J.	
4.	Даньковский Як. 723
5.	Шмайда Осипъ 722
6.	Климковский Арс. 722
7.	О. Подгорецкій М. 780
Зъ Me Adoo, Pa.	
8.	Попикъ Яцко 665
9.	Нестерякъ Петро 665
10.	Корхъ Михаилъ 666
11.	Зазуля Ив. 666
12.	Зазуля Стеф. 667
13.	Ярошакъ Петро 667
14.	Потога Ив. 712

15.	Пупко Мих. 712
16.	Кмецъ Яношъ 713
17.	Конкушъ Яношъ 713
18.	Возный Мих. 714
19.	Ярошъ Стеф. 714
Зъ Pittsburg, Pa.	
20.	Мяшковскій Мих. 715
21.	Бовдишъ Андрѣй 715
22.	Осика Мартянъ. 723
23.	Хараманъ Ив. 724
24.	Одреховскій Ив. 724
25.	Сейка Мих. 730
26.	Пущкаръ Семаяъ 730
27.	Мацьканичъ Теоф. 731
28.	Пасерба Ив. 731
29.	Грицьканичъ Стеф 732
30.	Пирчъ Ив. 732
31.	Фецяшко Конд. 733
32.	Проць Мпх. 733
33.	Шестакъ Антонъ 734
34.	Похна Стеф. 734
35.	Воробель Ив. 735
36.	Шамчикъ Юрко 775
37.	Дуркотъ Василь 777
38.	Порада Дмитро 778
39.	Старчакъ Мих. 778
40.	Сѣжко Амвросій 779
41.	Рогачъ Андрѣй 779
Зъ Ansonia, Conn.	
42.	О. Вончевскій Ан. 780
43.	Лукачовскій О. 782
Зъ Centralia, Pa.	
44.	Живанъ Василь 781
45.	Дуда Ив. 781
Зъ Mt. Carmel, Pa.	
46.	Мацьевскій Тео. 772
47.	Руснакъ Матѣй 782
Зъ Mayfield, Pa.	
48.	Надвоскій Ан. 574
49.	Гомчакъ Мпк. 574
50.	Лучканичъ Онуф. 574
51.	Вахна Теодоръ 575
52.	Нестетъ Василь 588
53.	Грабчакъ Микита 588
54.	Спуньникъ Олекса 589
Зъ St. Clair, Pa.	
55.	Галаянъ Микола 785
Зъ Shamokin, Pa.	
56.	Худвнця Гав. 662
57.	Грицшиакъ Мпх. 663
Зъ Olyphant, Pa.	
58.	Ковальчикъ Лавр. 591

Справоздане касове „Союза“ за мѣсяцъ Децемберъ 1897р.	
Simpson, Pa. Члены	\$30.50
McAdoo, Pa. Бтатство	
св. Володимира	65.50
Yonkers, N. Y. Члены	6.25
Shamokin, Pa. Братство	
св. Кир. и Метод.	76.30
St. Louis, Mo. Братство	
св. Арх. Михаила	10.50
Elmira, N. Y. Братство	
св. Арх. Михаила	11.00
Shenandoah, Pa. Братство	
св. Арх. Михаила	17.50
Waterbury, Conn. Члены	5.00
Jersey City, N. J. Члены	51.00
Pittsburg, Pa. Братство	
св. О. Николая	75.75
Рапетаръ Иванъ	2.00
Centralia, Pa. Члены	6.00
Mt. Carmel, Pa. Братство	
св. Димитрія	23.75
Mt. Carmel, Pa. Братство	
св. А.А. Петра и Павла	21.50
Mayfield, Pa.	
Грабчакъ Микита	1.25
Спуньникъ Олекса	1.25
Olyphant, Pa. Братство	
св. I. Хрестителя	72.25
Ansonia, Conn. Братство	
св. Петра и Павла	22.75
Mayfield, Pa. Братство	
св. Кир. и Мет.	62.50
St. Clair, Pa. Братство	
Пресв. Богородицѣ	14.50
Lansford, Pa. Братство	
Рож. Пресв. Дѣвы	33.50
Oldforge, Pa.	
Корбелякъ Яковъ	3.00
West Troy, N. Y. Братство	
св. О. Николая	30.50
Seranton, Pa.	
Роздѣльскій Григорій	1.50
Ridge, Pa. Соха Василь	0.50
Jersey City, N. J.	
О. Подгорецкій Мик.	1.00
Ansonia, Conn.	
О. Вончевскій Ант.	1.00
Trauger, Pa.	
Фаринякъ Иванъ	2.00
Jamesport, N. Y.	
Захаръ Пастернакъ	2.50
Buffalo, N. Y. Братство	
св. I. Хрестителя	4.50
Разомъ	\$657.05

Пригадуемо членамъ „Р. Н. Союза“, що въ нашій касѣ е готового гроша \$4027.79, та що „Союзъ“ чпмъ разъ болыне позыскуе собѣ прихильникѣвъ помѣжь народомъ. Въ октобрѣ приступило до насъ 100 новыхъ членѣвъ, въ децембрѣ 58, а въ януарѣ зголоосилось зновъ вже до 70 членѣвъ. — Въ мѣсяцъ мартѣ сего року будемо принимати членѣвъ до „Союза“ зовѣмъ безъ вступного, а еле лишь такихъ, що не мають еще 35 лѣтъ житя. Нехайже каждый спѣшитъ ся и корыстае зъ той способности, та другихъ до „Союза“ притягае такъ, щобысмо до годовнои конвенциі мали що найменше 2000 членѣвъ!

Вѣдповѣдь „Свѣтова“.

Понеже вѣдь якогось часу о. Гр. Грушка, „униацкій“ священникъ, бувшій потѣмъ черезъ два тыжнѣ протгорей, а теперъ рускій православыи священникъ въ Олدفорджъ, Па. — старася всякими нечесными способами въ своемъ „Свѣтѣ“ нашому „Союзови“ шкодити, то мы уважаемо за конечне въ той справѣ где-що вѣдповѣсти. И такъ въ другомъ числѣ „Свѣта“ за той рѣчь двусея дже о. Грушка, що „Союзъ“ не е анѣ православный анѣ униацкій, а потѣмъ каже, що урядникамъ „Союза“ не можна своихъ центѣвъ повѣрити. На тое скажемо, що „Союзъ“ справдѣ не е и не буде анѣ православный, анѣ униацкій, але естъ и буде народный-рускій. „Союзъ“ не е на тое, якъ е „Свѣтъ“ и о. Грушка, щобы подюджувати людей одныхъ на другихъ, щобы сварили ся и доходили котра вѣра лѣпша, але естъ на тое, щобы

людей спомогати на выпадокъ нещастя и пѣсля силъ старатись, щобы они про свѣчались та жили межи собою въ любви и згодѣ. Чи можна урядникамъ „Р. Н. Союза“ повѣрити свои центѣ, о томъ знаютъ найлѣпше самы члены „Союза“, а и видити цѣлыи свѣтъ, що „Союзъ“ хочъ организациі не велика и молода ще, а прецѣнь мае вже понадъ чотыри тысячѣ доляровѣ готового гроша въ касѣ. Зрештою зъ людскими центами въ „Союзѣ“ мае до работы хйба оденъ лишь касиеръ и Юрій Хлякъ, а се прецѣнь такой чоловѣкъ, котрого веѣ Русины дуже добре знаютъ и котрого еще нѣхто о якъсь цыганство або нечестность не подозрѣвае, хйба оденъ о. Грушка. — Але дармо — „хто ѣсть фляки, гадае, що ѣ другій такой.“ Такъ сталося и зъ о. Грушкою. Мы бы радли о. Грущѣ, щобы собѣ не сумнѣвъ голыи грошамы „Союза“, а радше пригадавъ собѣ якъ то вѣнь газдувавъ людскими центами въ Jersey City, а може и еще где... О балю вѣдбувѣмъ ся въ Olyphant, Pa. зъ нагоды повѣрчюной конвенциі „Союза“, а котрый такожъ о. Грущѣ не подобася горворити не будемо, бо балъ той уряджувае Олпфантска читальня а не „Союзъ“ якъ о. Грушка думае.

УВАГА.

Просимо, щобы секретарѣ точно декларациі, повѣдомленя и выказы выповняли и засылали, а члены дарували намъ, щобы грамоты на часъ не дѣстали. Причинами того естъ перепроваджене ся секретаря на друге мѣсце, нагромаджене

ся работы зъ причины конвенциі року и конвенциі, а особливо тое, що старій грамоты вже вышлы, а новыи заордерованы, але еще не готовы. Скоро только будутъ готовы сейчасъ зачнемъ розсылати. Просимо уважати еще на тое, що „Союзъ“ зростае теперъ дуже скоро, въ наслѣдокъ чого работа секретарска таковы значно зболышилась. Замѣтити слѣдуе такожъ и те, що хотыи бы котрый членъ зъ вины секретаря грамоты не дѣстали, то помимо того не тратитъ своихъ правъ и въ разѣ нещастя такую саму запомогу дѣстаете якъ и той що грамоту вже мае, если только членъ той обовязки свои точно сповнае.

выдѣль „Русского-народного Союза“.

ЗАМАХЪ НА СВОБОДУ ПРЕССЫ.

Въ сенатѣ Вашингтонскомъ вѣдбувае ся сенаторъ Ellsworth поставити биль, котрый мае бы обкромить свободу печатного слова. Сей биль дикій въ цѣлой Америцѣ принятъ зъ обуренемъ, а навѣтъ республикане воднеслись до него ворожо. Нема наименшю надѣвъ, щобы сей биль бувъ принятый, однакъ важне то вже, що такой биль мѣгъ появиити ся въ сенатѣ. Се на каждый способъ цѣкавыи проявъ. Треба бы застановитись, що спонукало сенатора республиканского до обкромованя свободы прессы, тои прессы, котра въ Америцѣ до теперъ тѣшила ся наибольшою свободою, не знала нѣ цензуры, нѣ конфискации. Мы думаемо, що капиталисты, угроженыи въ своихъ интересахъ черезъ органи-

заціи робѣтничий и ихъ газеты, хотыи черезъ обкромне свободы прессы свои интереса забезпечити. Нынѣ прессы капиталистична не згадуе нѣколи въ своихъ шпальтахъ про рухъ робѣтничий въ Америцѣ — де можуть капиталисты то обкромють право голосованя робѣтникамъ, а теперъ намагають ся ограничити свободу прессы въ интересѣ своихъ правъ. Мы дочекаемо ся еще такихъ часѣвъ въ Америцѣ, що капиталисты всеми правными и неправными способами постарають ся позбавити правъ робѣтничѣвъ въ горожанскомъ житю. Та и ничъ дивного. Если двѣ клясы — капиталисты и робѣтнички выступаютъ рѣшучо до борбы, то двѣ клясы въ борбѣ не будутъ перебаты въ средствахъ. — До теперъ тои борбы не було такъ наглядно видно. Нынѣ, коли робѣтнички чимъ разъ сильнѣше лучать ся въ свои организациі и выступаютъ свѣдомо до борбы противъ капиталистѣвъ, то послѣдній заступаючи свои интереса, а маючи цѣлу власть нынѣ въ своихъ рукахъ, дорогами, якими имъ пригодно боронитъ своихъ интересѣвъ. Мы робѣтнички не маючи до теперъ нѣ одного заступника нѣ въ сенатѣ нѣ въ посольской палатѣ, мусимо боронити своихъ интересѣвъ внутрѣшнюю своею организациею, своими часописями, агитацією устно и т. д. Освѣченыи народы въ Америцѣ, Американцѣ, Нѣмцѣ, Поляки и др. маекъ свои робѣтничий товариства, свои часописи, своихъ знаменитыхъ агитаторѣвъ, котры працюють успѣшно въ интересѣ робѣтничои клясы. Мы Русины нынѣ въ Америцѣ

(Продовжене на другой сторонѣ.)

ЯКЪ ПАНЪ СОБѢ БѣДЫ ШУКАВЪ,

Казка
ИВАНА ФРАНКА.

(Дальше).

— Такъ е — думае вѣнь. — Ты люде мовѣ дѣти: кажутъ, що бити, а не кажутъ за що. Наслѣдникъ власнои своеи вины и подлоты называють бѣдою. Бажають спасти ся вѣдь неи, а не позбувають ся своихъ блудѣвъ. Вѣдь теперъ маю певну мѣру въ руцѣ, маю ключъ до познания людскои вѣдѣ. Кто каже, що бѣда ему, у того або сумлѣне нечпсте, або голова немудра. Тою мѣрою буду ихъ мѣрити и веѣмъ покажу, що добре на томъ выйду. А передо веѣмъ зъ монхъ слугъ не стерплю анѣ одного у себе, котрый заикне ся про бѣду.

И пошовъ панъ до касiera, що похваленый числивъ и числивъ при свѣтлѣй лѣбовои свѣчки.

— Ну, що-жъ тамъ у тебе, моспане? — спытавъ панъ.

— Бѣда, ясныи пане — въ томъ мѣсяци доходы не покрывають выдаткѣвъ.

— А такъ? — сказавъ панъ червонѣючи зъ гнѣву. — Добре, завтра вѣддаси менѣ моспане касу и книги, не маешъ у мене болыне мѣсяца.

— Але-жъ ясныи пане — простогнавъ касиеръ, блѣднѣючи цѣлыи якъ хуста, панъ одначе не слухавъ. Ишовъ на гумна, де гумennyи только что скончавъ переглядъ худѣи, пригнанонъ зъ пашѣ.

— А що-жъ тамъ, гумennyи, якъ у васъ иде? — спытавъ панъ.

— Бѣда, ясныи пане, десь пастухъ въ лѣсѣ двѣ коровы збувавъ.

— Здаси завтра свою службу иншому, я болыне не потребую твоеи службы.

— Але ясныи пане — йойкнувъ гумennyи мовѣ громомъ пораженный, але панъ бувъ уже далеко. Тамъ конюшій доглядавъ, якъ поено зъ дубовыхъ ведеръ паньскѣй цуговой кнѣ.

— А що тамъ, пане конюшій? — крикнувъ зъ далека панъ.

— Та бѣда, ясныи пане, булавый огерикъ зломавъ ногу.

— Тамъ до чорта! — крикнувъ панъ. — Прийдешъ менѣ завтра до обрахунку, не маешъ у мене болыне службы.

Конюшій станувъ мовѣ обытыйи зимною водою и мнявъ въ руцѣ здоймленный капелюхъ, але не сказывъ анѣ слова. Тымчасомъ панъ ишовъ уже напротивъ польового, котрый вертавъ зъ поля.

— Ну, що тамъ у полп? — запытавъ его коротко.

— Бѣда, ясныи пане, вчорашній градъ вытовкъ намъ ланъ вѣса подъ лѣсомъ.

— Не маешъ аспанъ вѣдь завтра въ мене службы! — ревнувъ панъ и якъ бѣсноватый побѣгъ дальше. Напротивъ него поважно ступаючи и оглядаючи ся довкола ишовъ головный завѣдатель паньскихъ посѣлоствъ, чоловѣкъ хотыи зъ гербомъ шляхотскимъ, але зъ жидѣвскою дуниєю. Тримавъ вѣнь цѣлу службу въ клѣщахъ, ипльнувавъ усего, занобѣгавъ и шадивъ, знаючи, що чимъ болыне буде на купѣ, тымъ болыне можна зъ тои купы взяти для себе, не лишаячи

анѣ слѣду анѣ подозрѣня. И теперъ власне вѣнь обчислювавъ, што въ манушѣмъ мѣсяци приросло для его коншѣи и до якои сумы заокруглило ся збита вже кабза, за котру думае въ коротцѣ набути одно зъ гарныхъ дѣбрь въ близкомъ сусѣдствѣ.

— Ну и що-жъ тамъ, пане брате? — сказавъ до него панъ.

— Все добре, ясныи пане — усмѣхаючи ся сказавъ завѣдатель.

Ажъ зѣтхнувъ панъ, ажъ на серци ему полекпало. Вѣчна бѣда, вѣдь котрой зачинали свои вѣдповѣди найстаршій и нѣбы найвѣрнѣйшій слуги его вѣтца, зачала наповняти его перестрахомъ. Зачпнавъ чути ся окруженнымъ злодѣями, розбишакыи и опришкыи. То-жъ незвычайно урадувавъ ся побачивши хотыи одного чесного чоловѣка, у котрого сумлѣне чпсте, котрый за тымъ не мае потребы своихъ провинъ або лѣннства покрывати тымъ глупымъ и безбожнымъ выразомъ „бѣда“. Щиро стиснувъ панъ руку вѣрного слуги и прятеля и прязно зъ нимъ розмовляючи пошшовъ до дому.

IV.

Була нѣчь, чудова, тиха, ясна и тепла нѣчь липнева. Не клеѣвъ сонъ паньскихъ повѣкъ и дивный якъсь думки снували ся въ головѣ. Вставъ панъ, надѣвъ на себе легкой плащъ илотныйи и вышшовъ зъ покою. Идучи корѣдоромъ до головныхъ дверей и переходили побѣчь комнатокъ, де жили старшій официалты, вѣнь чувъ якъсь глухий плачь въ покою старого садѣвника, конюшого и польового. Каждый зъ нихъ бувъ самъ зѣ своею грызотою, жаденъ може не знавъ, що така сама доля спѣткала и иншихъ крѣмъ него.

Кождый може крѣвъ передъ другимъ своѣй боль, щобы теперъ въ темной самотѣ тымъ сильнѣше почувати его уразы. Вѣстидно якось и негарно зробило ся панови на души; якъ злочинець, гоненый голосомъ власного сумлѣня, утѣкавъ вѣнь здовжъ темного корѣдора, стѣха вѣдомкнувъ дверь входовой и вышшовъ на подвѣре.

Ясно було, якъ у день. Не оглядаючи ся поза себе ишовъ панъ зъ разу скоро, а потѣмъ чимъ разъ поволюбше и не глядѣвъ куды йде. Ишовъ и думае, а радше повголосомъ розмовляе самъ зъ собою. R 9

— Мае же бы я помыляти ся? Мала-жъ бы сеся бѣда бути чимъсь правдивымъ, дотыкальнымъ, сильнѣйшимъ вѣдь людей и паучючимъ надъ ними помимо ихъ волѣ? Але въ такѣмъ разѣ мусѣвъ бы я про неи щось знати. Кольканайцѣть лѣтъ посвятывъ я науцѣ, познаваню минувшныи, теперѣшности и окружаючої насъ природы, а про бѣду яку про щось дотыкального я не чувъ. И теперъ хочъ и якъ напружую свою думку, нѣгде еѣ не могу добачити. Въ природѣ е порядокъ и гармонѣя всеѣхъ рѣчей, певный неизмѣнный законы, але бѣды нѣякой нема. И помѣжь людьми е такожъ певна гармонѣя, порядокъ усвяченый закономъ и переказами бурвальщныи, але и тутъ нема бѣды якъ якогось вѣдрубного закона, якъ видимого явища. Нѣ, моя правда, бѣда, то лише прикрывка неспособности або нечпстого сумлѣня.

— Неправда, вѣдвозвавъ ся лагѣдный, але певный голосъ тутъ-же обѣкъ него. Безъ особливого страху або зачудуваня оглянувъ ся панъ, бо-жъ прецѣнь не було чого страхати ся, вѣнь бувъ на своемъ подвѣрѣ, а нѣчь была така ясна.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
Weekly Paper.

The only Russian political newspaper published in this country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All communications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всі дописи в гроші просять высылати під адресу:
То „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА Выходить щотижня в Четверг.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте книжки!
В редакції „Свободи“ можна дістати сліду- ючі книжки:

Канадійська Русь
Написавъ Н. Дмитровъ
Цѣна ..... 10 цт.

Як чортъ заслуживъ кусника хлѣба.
Цѣна ..... 10 цт.

Образки зъ Америки.
Написавъ Бузько.
Цѣна ..... 10 цт.

Народный рухъ Австро-Угорськихъ Русинівъ Ч. I.
Написавъ М. Павлигъ.
Цѣна ..... 15 цт.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

(Пражоджене за сторони першою)
вдограемо підду ролю в борбѣ противъ капитализма. Крім панш часописанв анѣ одна друга часонис руска не служать вѣрно и ясно справѣ робѣтничой. Православна преса стоить підъ цензурою росейского ряду и навѣтъ не може выступити зъ ясною робѣтничою програмою, она мусить заповняти свои рубрики дурными агітаційными статями и мусить служити тымъ панамъ, котрі ей платять. Той нашъ милый, „Вѣстникъ“ вѣдъ милого „Соединенія“ вчепивъ ся гр. к. Русинівъ и плете, якъ въ горячѣ — не дивниця, якъ хто нѣчого не знае, то п не може нѣчого другого навчити. А прецѣ соромъ намъ. Мы въ исторію вже кілька разівъ підду ролю вдограли, але щобъ мы мали еще въ Америцѣ таку ролю вдограли, себѣ було ажъ надто подло для насъ.

Процессъ газельтовской рѣзвѣ зоввъ вѣдложеный.

Процессъ противъ звѣснаго мордерцѣ-шерифа Мартина и его 80 товарищѣвъ, котрі змочили руки въ кровавой купели Лятимерской, мавъ вже роспочатись минувшого тыжня, однакъ вѣдложено его на кілька мѣсяцѣвъ, та можна сподѣватись, що така проволочка ще не послѣдья — звѣсна рѣчь въ американскомъ судѣвництвѣ.

Тай зъ той цѣлою комедіи процесовою, хотъ она и вѣдбуде ся не богато можна чого доброго сподѣвати ся. По-за шерифомъ Мартинимъ стоить цѣла зряя розбѣйничковъ ульовыхъ, череватыхъ нанковъ, котрі готові дати величезной сумы, щобъ лишь робѣтникамъ не вчинено справедливости. Того манекіна, що колише ся на креслѣ и зве ся дзоджъ, не велика штука мати за грошѣ. Вонъ на те выбраный, щобъ набавивъ кишеню, а вѣдтакъ другому вѣдступлае мѣсце, щобъ и другій попавъ ся. Тыхъ криклявыхъ брехунѣвъ лоерѣвъ, та ихъ якъ пѣсовъ въ кождѣмъ навѣтъ маленькомъ мѣстечку. Они якъ почують грошѣ то якъ пси до стерва позбѣгають ся. По цѣлому свѣтѣ адвокаты вѣдуть адвокатеке „ремесло“, але вже такои

зволочи, якъ американскій носѣпаки, то певно на свѣтѣ нѣма. А тыхъ преславныхъ судѣвъ прижизныхъ не перекуплять? Грошѣ знайдѣ всюды прпступль, а тымъ болѣше до дѣравон кипшѣв дурного фармера. Все пойдѣ гладко, а такіхъ кровавыхъ танцѣвъ, якъ въ Latimer дочекаемо ся за панована капиталистѣвъ богато-богато, поки чаша не перелле ся.

„МАДЯРСКА СВОБОДА.“

Мы въ своимъ часѣ говорили въ „Свободѣ“ про страйкъ робѣтничковъ на Угорщинѣ підчасъ жнивѣ. Мадярскій панове настрапились сего робѣтничого руху и ухвалили въ парламентѣ угорскомъ законъ, котрый бы разъ на завше положивъ конецъ такимъ выркамъ бунтного хлопства.

Цѣлый сей законъ носить на собѣ знамена ганьбы и подлоты угорской шляхты и панѣвъ. Цѣлый сей законъ, котрый силою своею подчиняе робѣтника панови, робить робѣтника середневѣчнымъ панцезнянымъ работѣ, можливый хйба въ такой варварской Угорщинѣ, а не въ цивилизованой Европѣ, при самомъ концѣ девятнадцатого столѣтя.

Послушайте, якъ гласить одинъ параграфъ того закона. Параграфъ 37 каже такъ: „Если робѣтники не появлять ся при работѣ, або зъ мѣсяца работы вѣддалять ся, власти суть обяванъ, на жадане працѣдѣвѣвъ, выконане работы здѣйснати и всейчасъ потрѣбнй средства до сего ужити. Противъ дѣлана властей въ той справѣ нѣма нѣякого вѣдликунъ“. — Простыми словами каже той параграфъ такъ: Якъ робѣтникъ не появить ся до работы, або зъ поля забере ся домѣвъ, мае право панъ его змусити до работы, а якъ не схоче послухати, то власти (старосты и пр.) кажутъ робѣтника жандармами пострѣляти.

И такѣ право смѣло появити ся въ конституційной державѣ въ Европѣ? Найже-жъ хто скаже, чи не панщина на Угорщинѣ? Рѣвночасно ухвалили той саміи злодѣи зъ парламенту обходити торжественно 1898 рокѣ яко памятку знесеня панщины. Чи-жъ то не смѣхъ?

Доки то еще буде стогнати народѣ подъ ярмомъ тыхъ безсовѣстныхъ панѣвъ? — Мѣркуйте Братя угорскій Русины въ Америцѣ. Мѣркуйте, яку долю кують мадарскій паны для вашихъ братьѣвъ, братѣвъ и крѣвныхъ. Мѣркуйте Братя, котрі мае те волю повернути на свою батьковщину. Вы зажали вже свободы-волѣ. Вы певно пнанше будете обходити 50 лѣтню рѣчницю знесеня панщины, якъ ти лукавы паны, що законами роблять зъ васъ простого робучого вола безъ власной волѣ и особистои свободы.

Вѣсти про робѣтничій рухъ въ московской Русі.

Одна нѣмецка робѣтничка газета отримала зъ Кіева два летучі письма зъ датою 8. и 31. грудня, котрі выдѣвъ кіевскій робѣтничій комитетъ. Перше письмо мѣстять переглядъ руху робѣтничого въ Кіевѣ за остатне пѣвоче и каже, що черезъ страйки, грозбы страйками и недоволене станъ робѣтничковъ въ деякихъ фабрикакахъ полѣпшивъ ся, деякі предпріемцѣ скоротили часъ працѣ, инші подвысипали платню а третій обѣцяли выплачувати платню правильно.

Хочъ ти уступства для робѣтничковъ зѣ стороны властителѣвъ фабрикъ не суть великой вартости, але для робѣтничковъ не суть послѣднихъ вагн. Разъ тому, що робѣтники въ единици и взаимнѣмъ довѣрю познали свою силу та полѣпшине своей долѣ; а по друге, що и такѣ варварске правительство якъ московске примусятъ заняти ся положенемъ працѣдѣвѣвъ масъ, о чѣмъ перекоуе страйкъ 35.000 петербургскихъ ткачѣвъ, котрыхъ деякі жаданя, якъ управлѣнене часу работы, правительство поперло. — Ты летучі письма розкине- но въ 25 фабрикакахъ. Полиція арештувала 30 робѣтничковъ и зробила 40 ревізію по домахъ, але не выкрыла виновничковъ, бо все згѣдно вѣдповѣдали, що ты письма найшли на улиці и длятого всевъ выпущено на волю. Мы зѣ своей стороны додамо, що гнетъ, вызыкъ и абсолютизмъ, якій нынѣ пануе въ державѣ бѣлого царя, може змѣнити лише борба

працѣдѣвѣвъ масъ зъ вызыкѣмъ заискувачами. Сли вся маса робучихъ рукъ свѣдомо стане до борбы за свою долю, тогда нѣчого не вѣдють полиція и жандармы, мліонѣвъ не запакую въ тюрьму ані не зашло въ Сибирь, а тогда мусить змѣнити ся правительство, зъ которого змѣною рѣшиться доля Русин Украины та нашихъ рѣднихъ гнетеныхъ братѣвъ.

Вѣсти зъ Америки.

Письмо зъ Jersey City, N. J. Новый священникъ. — Читальня. — Рускій вечерокъ (балъ) зъ танцами. — Школа — Рускій клубъ.

Зъ великою пріятностію сѣдаю, щобъ де-що написати до нашей „Свободы“, та не абы що, але щѣбъ цѣкавого, а може и прімірного для нашихъ братѣвъ въ шпирѣвой Америцѣ, о нашихъ Jersey City скихъ Русинахъ.

Отожь мы бѣдній Русины жили и живемо въ богатѣмъ портовѣмъ мѣстѣ Jersey City надъ славною рѣкою, що зве ся „Hudson“ таи близько Атлантійского Океана въ суѣдствѣ богатыхъ мѣстѣ Нью Йоркѣ и Бруклина. Все то, можна сказати, якъ бы одно великаньске мѣсто, котре только дѣлать крестъ водяній помѣжь собою. Ту есть всякого богатства, всякого добра яке только земля создала. Але мы Русины якъ бѣдній такъ бѣдній, хотій замѣнуемо вже якихъ 16—18 лѣтъ у той благодатной околиці. Бѣдній, та ще и мало свѣтъ о насъ знае, а если знае, то зъ лихон стороны, хотій мы не винній тому, отъ така вже наша доля. Але що було то минуло, не будемо рупати старі та гнилі лахи, мы радше напишемъ якъ есть теперь, а теперь можемо троха похвалитись, що у насъ блиснуло лучею теплого сонця у наше вѣконце. Мы хотій пробудились за поздно, але жывае не лѣниво беремось до працѣ самі надъ собою.

Зъ почеткомъ грудня прибувъ до насъ молодой священникъ Николай Подгорецкій и якъ уже нашъ парохъ, въ короткомъ часѣ мы познали въ нѣмъ широго Русина, доброго вѣтца, пріятели и широго учителя, кобъ лишь такъ Богъ позволивъ на дальше непохитно. Короткій се часъ, а наша церковь повна людей кож-

доп недѣль що и не мѣстять ся, уже спокой и пріятно громадекій запанувать помѣжь людьми. И свята Рождества Хрестового мы вѣдвѣтывали торжественно, такъ якихъ мали до того часу мало. По Сл. Божой на Рождество отецъ окружившиє молодежею середъ церкви выколядовали гучно въ шпиріи голоса: „небо и земля“, та сердце радовалось и слеза неодному закрутилась зъ радости.

Читальня.

При концѣ грудня отецъ Подгорецкій скликали митингъ громадскій и сказали, що велика потреба у насъ читальнѣ. Читальня есть друга церковь, читальня есть школа, читальня есть просвѣта для людей, читальня поддержитъ школу. Зобраній одноголосно одобрили и вписалось до 60 членѣвъ и выбрали комитетъ або вѣдѣль читальнѣ. Днесъ число членѣвъ досягае сотки. Шо недѣль членѣвъ сходять ся численно, а отецъ щѣбъ читають пожиточного, учать спѣву и т. д. и часъ переходить весело и пріятно.

Рускій вечерокъ (балъ) зъ танцами.

Щобъ постремати молодыхъ дѣвчатъ и кавалерѣвъ вѣдъ тыхъ покутныхъ музыкъ и неурличныхъ забавъ, якій водились по той часъ и котрі наносили богато нечести и зневаги а часами и клопотѣвъ на нашу народность, отецъ обѣцяли, що будуть устроювати вечерки зъ танцами за тикетами въ нашѣй читальни, а дохѣдъ буде на читальню и школу, а тамъ могутъ весело забавитись молодіи люди, але подъ надзоромъ старшинъ. Такій першій рускій балъ устроила наша читальня дни 18. сѣчня. Почытокъ бувъ о 8-ой годинѣ. Отець Подгорецкій вѣдкрылъ вечерокъ (балъ) гарною промовою до численно зобраныхъ, загрѣвала до товариского жптя, до читальнѣ и до згоды мѣжь собою. Потѣмъ насугнули спѣвы на перемѣну деклямаціи: „И старому придасть ся школа“, „Родна мова“ и знову спѣвы, а вѣдтакъ весела коломыйка и быстрый козакъ. Такою забавою не могли налюбоватись старшіи, поважнѣйшіи люди,

Рускій клубъ.
Отець Подгорецкій звернули увагу, чибѣ не добре було, щѣбы нашъ Русины, котрі мають американскій паперы не звязались въ таке товариство, або клубъ политичный. Щѣбы при якѣмъ небудь голосованю американьскомъ Американе числили ся зъ нами, що и мы люде, що и мы маемо право користоватись американьскими правами и добиватись лучшой долѣ. Нашіи ситизены згодились и самыхъ ситизенѣвъ вписалось 28 и еще богато инпихъ, котрі мають перші паперы. — Щастъ Боже! напередъ Русины!
КОРЧИНЕЦКІЙ.

НОВИНКИ.

На хлопску агітацію въ краю зложилъ
зъ New Kensington, Pa.

Воробель Ив.	50 цт.
Ватраликъ Ник.	10 „
Зяць Лука	10 „
Лысачукъ Мпх.	10 „
Дзюрій Ив.	10 „
Вугель Василь	10 „
Водзѣкъ Ал.	05 „
Пыпнякъ Мпх.	10 „

Разомъ: \$1.15

Честъ и слава имъ, що не забувають на братѣвъ въ старѣмъ краю и по силѣ старають ся имъ помочи. Дай Боже липъ, щѣбъ такихъ було болѣше. Ану хлопцѣ! Чи нема васъ болѣше? — Грошѣ можна засылати до касіера „Союза“!

Наука не иде въ лѣсъ.

Въ католицкой Познаньщинѣ, коренѣмъ краю польскомъ, котрый належить теперь до нѣмецкого цѣсаря, въ протягу остатныхъ 6 лѣтъ Нѣмцѣ набудовали болѣше якъ 30 престанекныхъ костелѣвъ. Вѣдній Поляки обляють то саме зъ Русинами въ вѣхѣдой Галичинѣ; будують сейчасъ косяцѣвъ, якъ липе въ якѣй околиці найдуть повчарта човѣчка своего обряду. Шкода только, що тыхъ костелѣвъ на Руси не мають кимъ обсадити, хйба органистами. То Нѣмцѣ такъ ихъ звать. — А ту въ Америцѣ те свинство хочѣтъ практиковати православий; але не знаю чи вгнутъ той штука, имъ царь батюшка и свѣтѣйшій Синодъ не пришлютъ рублѣвъ, а на галпцкихъ и мадарскихъ перевертняхъ, бизнесѣстахъ познають ся и москаль.

Обѣкъ него нечутными кроками йшовъ молодецѣ убранный въ легкій, повѣваючий плащъ, зъ яснымъ лицемъ и яснымъ на рамена спадаючымъ волосемъ. Не злякавъ ся панъ ані не зачудувавъ ся побачивши его; такъ ему якобъ було любо на душѣ, якъ колп бы зъ тымъ молодецѣмъ знавъ ся вѣдъ найменшой дитины.
— Чому не правда? — запытавъ панъ.
— Е бѣда поза людскою виною и неспособностю, — вѣдповѣвъ молодецѣ.
— Чимъ докажешъ ея истноване?
— На що доказувати, коли можешъ еѣ бачити на кождѣмъ мѣсци и въ кождѣй хвилі?
— А чому-жъ и еѣ не бачу и не бачивъ дося?
— Бо ты глядѣвъ окомъ узброенымъ формулками брехливой науки.
— Якпмъ же окомъ могу еѣ побачити?
— Окомъ любви и спѣвчуга.
Знову вѣтдыно и негарно зробило ся панови на душѣ. Мовчавъ, подупивши очи въ землю.
— Ну, що-жъ хочешъ еѣ бачити? — запытавъ его товарищъ.
— Не знаю, чп потрафлю — песмѣло вѣдповѣвъ панъ.
— Знаю, що такъ якъ теперь еси, не потрафишь. Не маешъ розвиненого того змыслу, що робить способнымъ бачити такую появу. Але скажи, чи хочешъ, щѣбъ я тобѣ въ томъ зглядѣ отворивъ очи?
— Хочу, — крикнувъ радѣсно панъ.
— Не тѣшь ся тымъ! Хто болѣше бачить, той болѣше чуе, а хто болѣше чуе, той болѣше терпѣть. Упереджаю тебе огже, що се справа вовѣтъ неприемна и не цѣлкомъ безпечна.

Задумавъ ся панъ, въ концѣ вѣдповѣвъ:
— Двѣ е подстаѣвъ людского счастья — разумъ и мастокъ. Коли сей новый змысль не ослабитъ у мян ані одного ані другого, то що-жъ злого може менѣ стати ся?
— Не только не ослабитъ, але змѣцнитъ, заостритъ еще. Такъ хочешъ, щѣбъ я отворивъ тобѣ очи любви и спѣвчуга?
— Хочу.
— Ну то ходи зѣ мною.
— Куды?
— До хаты твоего подданого, того хлопа, котрого ты нынѣ киями казавъ навчати, що нема бѣды.
— Добре, поду за тобою, — сказавъ панъ, хоча чувъ, якъ якась холодна дрожъ пробѣгала ему по тѣлѣ.
V.
Дрѣмае въ сумерку бѣлого хлопска хата. Сумовито миготить зъ маленькихъ вѣконъ жовтае свѣтло каганця. На твердой, брудной постели лежить поживклякый, стогнуцій кѣстякъ зъ жевріючими вѣдъ горячки очима — се жѣнка хлопова. На печи, овиненый въ брудній лахманъ, стогне другій кѣстякъ, се догараюча дитина. А на лавѣ подъ вѣконъ безъ жадной постели, только кулакъ подъ голову подложивши, лежить хлопъ и тако-жъ стогне зъ болѣ по одержаныхъ кияхъ. Въ хатчинѣ пусто, темно, чути вѣдрозливый сопухъ нужды и занедбаня, гнилючихъ и выплюваныхъ легкихъ, передучора вареной и илиснѣючои канусты и разового квасного хлѣба. Плачливо скрипнули дверѣ, яснѣйше якось зробило ся въ хатинѣ; войшовъ панъ въ това-

риствѣ незнаного молодця. Нѣхто не чувъ ихъ и не вѣдѣвавъ ся до нихъ.
— Поглянь на те мешкане и представъ собѣ, що тутъ цѣлый вѣкъ мусять жити и умирати люде, браты твои — сказавъ молодецѣ.
— Що-жъ, годѣ вѣсмі жити въ палацахъ, хтось и въ хатчинѣ мусить. — вѣдповѣвъ панъ.
— Але представъ собѣ, яке то мусить бути те жите! — сказавъ молодецѣ.
— Таке, на яке заслужують, — вѣдповѣвъ панъ.
— Поглянь на отсю невѣсту, на ея висохлае якъ скѣпа тѣло.
— Знаю еѣ вѣдъ давно. Була шпачкою и неробюю, теперь умирае на сухоты — рѣчь зовсѣмъ приподна.
— Поглянь на отсего вѣтца, на его твердіи, спрацьованіи руки, на его лице, сей живый образъ терпѣня и глухого супокою.
— Те, те, те, худобина и нѣчого болѣше. Таку худобу завѣгда треба держати на лавцѣ сѣ и подъ батогами, бо инакше буде кидати ся и грызти людей.
— Але подумай: яка-жъ то страшна доля засуджуе одныхъ на те, щѣбы були худобою, щѣбы ихъ держано подъ батогами и на лавцѣхахъ, а другихъ на те щѣбы жили въ палацахъ и философовали про свободу и ублагороднене?
— Що-жъ въ томъ дивного? На гною цвѣтъ выростае. Щѣбы цвѣтъ зацвѣвъ, мустить мати подъ собою подѣстѣлку, що сама гниючи достарчае цвѣтамъ житевыхъ соковъ.
— Але яка-жъ цѣль тыхъ цвѣтѣвъ? На що-жъ ихъ? Ддя чого та подѣстѣлка мусить гнити для ихъ нежывы?

— Розвѣй думокъ и идеалѣвъ, се найвысша мета людскости, се цвѣтъ ея истнованя.
— Але по що-жъ тыхъ думокъ, коли для ихъ розвою девять десятыхъ людскости мае бути гниучою подѣстѣлкою? Яка вартѣсть топ думки? Для кого она мае служити?
— Для себе самои. Думка сама для себе мета, въ нѣй самой лежить ея вартѣсть.
— Дитиняча забавка — горко промовивъ молодецѣ, — пересыпуване нѣску зъ однои купки на другу. Але нѣ, коли ты разумный човѣкъ, то мусишь самъ не вѣрйти въ те, що ты сказавъ. Не людскѣсть истнуе для плеkania думки, але плекае думку для себе, для своей користи.
— Що-жъ нехай и такъ буде, — сказавъ панъ — але и въ такѣмъ разѣ той може только зѣ ней користати, хто думаетъ.
— Хоча зъ топ, яке кажешъ, подѣстѣлки тягне живучи соки? — вѣдповѣвъ молодецѣ.
— Що-жъ коли цвѣтъ для гниучои подѣстѣлки зрече ся цвисти, то ані самъ не зацвѣте, ані подѣстѣлцѣ не поможе. Лѣше зъ нагромадженихъ скарбѣвъ думки користати малому чпелу думаючыхъ, чимъ кинути ихъ въ пронасть забута для того лише, що болѣньсть зѣ тыхъ скарбѣвъ користати не може.
— Не може, кажешъ? А пробовали вы колп не будъ давати йи ту можньсть? А для чого такъ пыльно стережете тыхъ скарбѣвъ, такимъ шучунымъ окружаете ихъ валомъ, абы заборонити до нихъ приступу негоднымъ?
— Бо хлопство, то дитя, а думка, то огонь.

Дитя зѣ очю несорветъ, а хать загоритъ.

Дитя зѣ очю несорветъ, а хать загоритъ.

Заскарживъ късьондзь въскуповъ.

Кс. Дентъ заскарживъ архиепископъ: Корригана и Кеане о вѣднкодове \$10,000, кс. Дентъ, бувиш монахъ, выкиненый тым архиепископамъ зь ордену и тязко цереслѣдованый вже черезъ 4 роки. Дентъ провадить 4 роки завзяту борбу зь тым „князми“ церкви и теперъ жадае судово 100 тысячъ вѣднкодована, бо каже, що дуже много стративъ черезъ ихъ переслѣдоване материяльно и находить ся, яко хорый — нѣдъ лѣварекою опѣкою.

Спалыла ся почта.

Дня 26. сѣчня с. р. запаливъ ся почтовый вагонъ при потязѣ Lehigh Valley въ дорожѣ зь Wilkes-Barre, Pa. до Буфало. Цѣла почта призначена на тѣ околнцѣ до тла згорѣла.

Може буде война.

Канада не хоче платити цла Спол. Державамъ на пограничахъ до Клондики. Въ наслѣдокъ того приказало правительство Сполуч. Державъ позамыкати проемы Скагвай, Гвай и Чилькутъ. Може буде и война.

На подарунокъ трумна.

Лкйсь спортсменъ зь Торска, Кап. написавъ до компании, що цигареты виробляе, що вѣнь призбирывъ 1200 образковъ зь цигаретовыхъ пуделокъ и пытавъ ся, якій бы вѣнь подарунокъ за те доставъ. Компания вѣдповѣла такъ: скурпце разъ только цигаретъ, а мы пошлемо тобѣ трумну.

Кс Пѣтасъ зь Буфало выгравъ процесъ.

Заплативъ Карвовескому \$5000 а своему адвокатуви за фатшу \$2000 и спдѣти смюкѣино, поки зновъ хто не вцепитъ ся его тлустопкншнѣ.

Богачъ и бѣднй.

Якъ называютъ ся богачѣ при томъ самѣмъ занятю, а якъ бѣднй:

Богачъ:	—	Бѣднй:
Турпестъ	—	Вагабурдъ
Спекулянтъ	—	Злодога
Роскошникъ	—	Няножа
Оригиналь	—	Шаленый
Знученый	—	Лѣпхъ
Вольнодумный	—	Бѣшеный
и т. д.	—	и т. д.

— Желѣзницю до Аляски почнуть на веснѣ будувати великй богатырѣ Канадйскй зь Оттавы Mackenzie & Mann.

Нова руска читальня

Въ Ансония, Кон. 16. с. м. заложено читальню, котру прозвано именемъ Пвана П. Котляревского, въ память 100 лѣтної рѣчицѣ появленя „Енеиды.“ На разѣ приступило 48 членѣвъ, мѣжь кстрыми естъ 4 дѣвчатъ. До выдѣлу вѣднли: Дмитро Ванько яко голова, Йосифъ Вархолникъ мѣсто голова, Андрей Подберезный касиеръ, о. Авт. Бончевскй писарь, Федко Шкурать господарь, Алексй Горбаль библиотекарь, Федко Цѣркостъ коллекторъ, а на заступникѣвъ: Ксеия Горбаль и Петро Карпякъ. Ухвалено записати до читальнѣ всѣ рускй газеты, якй приходять для народу въ Америцѣ и старѣмъ краю, одну словацку и англйску „Emigrant.“ Сходины членѣвъ на читани и сѣввы вѣдбувають ся правильно цю недѣлѣ и свята по вечерни въ гали пѣдъ церквою. Всѣ нашй люди зь Ансонии и околнцѣ повннй записати ся до читальнѣ, бо то дуже пожиточна рѣчь.

Послы всюды однаковѣ.

Побили ся послы въ Вѣдн, поштуркали ся въ Парижи, а въ Вашингтонѣ такъ ся выганьбили, що ажъ гудко було слухати.

Бачность!

На повѣрчѣной конвенци „Р. Н. Союза“ ухвалили урядники товариства велике добродѣйство для тыхъ, що ще не належать до „Союза.“ Рѣшено такъ, цю хто не переступивъ ще 35 року жытя може притупити до „Р. Н. Союза“ безъ вступного, але только въ мѣсяцю маргѣ. Передъ тымъ и потому буде вымагати ся на ново вступного. Слѣшѣть ся жь записувати въ томъ мѣсяцю маргѣ громадно до „Р. Н. Союза“, бо шкода пропустити такой доброй случайности—стати членомъ товариства безъ вступного.

— Прошу еще разъ всѣхъ тыхъ добрыхъ людей, цю оногда позабирали въ роспродажѣ „Календаръ“, цюбъ якъ найкраще поприсылали менѣ докладнй рахунки або нероспроданй „Календаръ.“

О. Несторъ Дмитровъ,
89 Johnson Str.
Buffalo, N. Y.

— Але дитя, котрому на вѣкк забороните уживати огню, може вырасти на чоловіка дякого, на двоного звѣря и нѣчого больше.

— Що жь я на се порядку? — сказавъ панъ, здыгаючи раменами. — Чи по то лише ты завѣвъ мене до сен вонючої норы, цюбъ менѣ тое сказати? Не думай, цю ты сказавъ менѣ цю небудь нового. А особливо не думай, цю ты отвѣршишь менѣ очи любви и спѣвчутя.

— Цѣлкомъ нѣчого подобного не думаю — вѣдповѣвъ молодець. — Я только силдувавъ ся домацати ея въ тобѣ живон душѣ — и не мѣгъ. Я звачивъ тебе на вазѣ и переконавъ ся, цю ты занато легкй. А до тои хаты вѣйшовъ ты на тес, цюбъ зь неп не выйти больше. Она має бути для тебе школою, найвышшымъ университетомъ. Тутъ маешъ побрати остатию, найвышшу науку людскости, якои не дали тобѣ заграничнй университеты.

Панъ усмѣхнувъ ся на тѣ слова зь погордою. Але молодець зблизивъ ся до сплячого на лавѣ хлопа, взявъ его за груди и поднѣвъ легко, якъ перде. Потому все ще сонного поставивъ побѣчь пана и сказавъ:

- Придвнсь ему добре!
- Обрыдлива худоба — здрѣгнувъ ся панъ.
- Знай-же, цю вѣдъ сен хвилѣ ты будешъ нымъ, видъ и станы его возьмешъ на себе, а вѣнь на твоимъ мѣсци засяде.

И сказавши тѣ слова, молодець пѣстукомъ якъ величезнымъ молотомъ ударивъ пана въ груди. Йойкнувъ панъ въ страшномъ боли и впавъ горѣлицъ безъ тямъ. Въ тои хвилѣ понасъ каганецъ, цю стоявъ на припѣчку и у хатѣ зробило ся зовсѣмъ темно и тихо, якъ въ грѣбѣ.

(Дальше буде.)

— Въ одной епископальной церкви въ Jersey City, N.J. вѣдбуваеся кромѣ богослуженя вечеромъ школа танцѣвъ. Только 12½ центѣвъ за годну платитъ ся. Кажуть, цю має бути незадовго еще цяркъ въ той церкви.

— Въ сенатѣ Спол. Державъ сварють ся бацьки народу про те, чи бѣльшй бувъ банкротъ за часѣвъ Клевелинда, чи лѣпше чась за Mc Kinley-а, добре вмѣжартовати, якъ люють ся по готеляхъ въ Вашингтонѣ, але бѣднй робѣтникъ, якъ гпнувъ зь голоду такъ и гине.

— Въ Франци прѣйшло до такихъ самыхъ скандалѣвъ въ парламентѣ, якъ недавно у Вѣдн. Золя каже, цю невннность Дрейфуса муситъ бути доказана. Цю та вже бѣдна Франци на свои шкурѣ не перенесе! А прѣцѣ, якъ зѣдуть ся народы зь цѣлого свѣта на выставу въ Парижи 1900 р. то будуть Францию подвѣляти.

— Въ Вашингтонѣ на почтѣ кравъ злодѣй дѣвншй часъ по \$1000.00 ценно, ажъ теперъ вѣдкрыто крадѣжь. Вѣдно незмѣрнй сумы суть въ почтовой застѣ, гай и незмѣрнй порядкѣ.

— Англия и Россия просятъ Хны, цюбъ конечно пожичилъ собѣ вѣднхъ 60 миліонѣвъ на 6 проценти. Розумѣе ся, цю якъ Англия пожичитъ то уже Россия нѣ. Цѣкава рѣчь, цю кого перехитритъ.

— На Кубу повисылали свои военнй кораблѣ Спол. Державы, Нѣмеччина и Франци.

Вѣсти робѣтничѣ.

— Lebanon, Ind. Робѣтничкы, затрудненй на колеѣ Chicago & Southeastern застрайковали и метяты ся на компаниян выколѣйванемъ погяговъ и т. д. Вѣдъ вѣсьми мѣсяцѣвъ не выплачовала декотрыхъ робѣтничѣвъ компания платнѣ.

— Въ палатѣ послѣвъ въ Вашингтонѣ була недавно забыва суперечка мѣжь републиканскимъ и демократичнымъ послами на тематъ „добрыхъ“ и „злыхъ“ часѣвъ. Панове републикане говорци цю за панованя Миквелога настали добры часы, бо робѣтничкы всюды(?) затрудненй и въ остальныхъ часахъ заложено богато новыхъ бизнесѣвъ. Демократы вѣдповѣдали зновъ, цю безработа за часѣвъ Клевелинда не можна розрѣжнати въ „золотыхъ“ часѣвъ Миквелога, бо за той часъ збанкротовало ще больше бизнесѣвъ якъ заложило ся новыхъ. Пораховавши вѣсѣ тѣ великй страйкый майнерскй и теперъ ткачѣвъ по всѣднхъ державахъ и неустаннй зипкованя платнѣ робѣтничкамъ, мусимо признати демократамъ слушность.

— Страйкый майже всѣхъ робѣтничѣвъ по фабрикахъ виробѣвъ бавовняныхъ въ державахъ Месечузетъ, Родъ Айляндъ, Вермонтъ, Нью Гемпшир и другихъ всѣднхъ, якій теперъ провадить ся, має тѣ самы голодовй припчыны, якъ страйкый майнерѣвъ при мягкомъ вуглю. Робѣтничкы борять ся, бо видятъ, цю коли-бъ заспяли ту справу, прѣйшло-бъ ся нмѣ умирати зь голоду, за ту платню, котру теперъ

посля самоволь фабрикаторѣвъ мала-бѣ достати и не можна прѣцѣвъ выжити зь пѣлюю свою родиною. То постепенно знажене зачинаеся еще вѣдъ р. 1894. Тогда фабриканты нарѣкаючи на „злы часы“ ошовѣстили знижене платнѣ о 10 проц. Даремно робѣтничкы спротивлялись тому, ничъ не помогло, бо мусѣли згодитъ ся на 5 процентову зипкы. Тымчасомъ показалося зь статистичныхъ выказѣвъ, цю фабриканты помимо тыхъ „злыхъ часѣвъ“, на котры такъ нарѣкали, ослгнули въ томъ часѣ \$1,343,027 чистого зыску або по \$140,225 на одну фирму. А робѣтничкы? Въ Нью Bedford заробивъ на рокъ всего \$349, а въ Фаль Риверъ ажъ \$336. Очевидно, цю фабриканты-паны тыхъ \$1,343,027 вкрали робѣтничкамъ, бо за ихъ тяжку працю се нмѣ належитъ ся.

— Незадовго потѣмъ знижено дальше о 5 проц. а теперъ зновъ о 10 проц. ддя того мусѣли робѣтничкы всюды застановити роботу. Се борба о найсвятѣйше ддя чловѣка право — жити. Та не всѣ робѣтничкы знаютъ оцѣнити то право, хотяи не разъ не два прѣйшло ся одному пересвѣдчати, якъ тяжело то теперъ жити. — Въ фабрикахъ якогось панка М. Ц. Д. Борденъ въ Фоль Риверъ выдалено всѣхъ старыхъ робѣтничѣвъ а принято на ихъ мѣсце Поляковъ и Португальчикѣвъ, котры згодились робити за дуже низкй цѣны. Говорять, цю той панъ Борденъ подарывъ недавно одному заведеню добротчинному \$61,000, ддя того хоче собѣ теперъ вѣдбити то зь процентомъ на робѣтничкахъ. — Отже страйкый въ Фоль Риверъ вже ослабленый.

— Дня 27. януара скончила ся конвенция представителѣвъ робѣтничѣвъ и властителейъ майнѣвъ въ Чикаго, котра була скликана въ цѣль означеня невон платнѣ по майнахъ въ заходной Пенсильвеніи, Илинойсѣ, Огайо, Индиана и заходной Вирджиніи. Робѣтничкы побѣдили. Зь днемъ 1. апрѣля въ заходной Пенсильвеніи, въ долнѣ Носкингъ и Индианѣ достануть майнеры 10 центову подвыжку на тонѣ за вугля не перепускане черезъ сѣто, а вѣдповѣдна до тон скалѣ платня має запровадити ся по другихъ державахъ. Зь тымъ днемъ мають працювати робѣтничкы лишь 8 годнѣв денно. Въ разѣ непорозумѣнъ о платню або число годнѣв денной працѣ буде треба удавати ся до робѣтничѣвъ организаци поодинокѣ державы. Позалей тымъ рѣшенями задоволений также властителейъ майнѣвъ, ддя того може бодай на одень рокъ буде спокой мѣжь майнерами, розумѣе ся, если завсѣгды буде ся робити.

— Дня 27. януара скончила ся конвенция представителѣвъ робѣтничѣвъ и властителейъ майнѣвъ въ Чикаго, котра була скликана въ цѣль означеня невон платнѣ по майнахъ въ заходной Пенсильвеніи, Илинойсѣ, Огайо, Индиана и заходной Вирджиніи. Робѣтничкы побѣдили. Зь днемъ 1. апрѣля въ заходной Пенсильвеніи, въ долнѣ Носкингъ и Индианѣ достануть майнеры 10 центову подвыжку на тонѣ за вугля не перепускане черезъ сѣто, а вѣдповѣдна до тон скалѣ платня має запровадити ся по другихъ державахъ. Зь тымъ днемъ мають працювати робѣтничкы лишь 8 годнѣв денно. Въ разѣ непорозумѣнъ о платню або число годнѣв денной працѣ буде треба удавати ся до робѣтничѣвъ организаци поодинокѣ державы. Позалей тымъ рѣшенями задоволений также властителейъ майнѣвъ, ддя того може бодай на одень рокъ буде спокой мѣжь майнерами, розумѣе ся, если завсѣгды буде ся робити.

— Дня 27. януара скончила ся конвенция представителѣвъ робѣтничѣвъ и властителейъ майнѣвъ въ Чикаго, котра була скликана въ цѣль означеня невон платнѣ по майнахъ въ заходной Пенсильвеніи, Илинойсѣ, Огайо, Индиана и заходной Вирджиніи. Робѣтничкы побѣдили. Зь днемъ 1. апрѣля въ заходной Пенсильвеніи, въ долнѣ Носкингъ и Индианѣ достануть майнеры 10 центову подвыжку на тонѣ за вугля не перепускане черезъ сѣто, а вѣдповѣдна до тон скалѣ платня має запровадити ся по другихъ державахъ. Зь тымъ днемъ мають працювати робѣтничкы лишь 8 годнѣв денно. Въ разѣ непорозумѣнъ о платню або число годнѣв денной працѣ буде треба удавати ся до робѣтничѣвъ организаци поодинокѣ державы. Позалей тымъ рѣшенями задоволений также властителейъ майнѣвъ, ддя того може бодай на одень рокъ буде спокой мѣжь майнерами, розумѣе ся, если завсѣгды буде ся робити.

— Дня 27. януара скончила ся конвенция представителѣвъ робѣтничѣвъ и властителейъ майнѣвъ въ Чикаго, котра була скликана въ цѣль означеня невон платнѣ по майнахъ въ заходной Пенсильвеніи, Илинойсѣ, Огайо, Индиана и заходной Вирджиніи. Робѣтничкы побѣдили. Зь днемъ 1. апрѣля въ заходной Пенсильвеніи, въ долнѣ Носкингъ и Индианѣ достануть майнеры 10 центову подвыжку на тонѣ за вугля не перепускане черезъ сѣто, а вѣдповѣдна до тон скалѣ платня має запровадити ся по другихъ державахъ. Зь тымъ днемъ мають працювати робѣтничкы лишь 8 годнѣв денно. Въ разѣ непорозумѣнъ о платню або число годнѣв денной працѣ буде треба удавати ся до робѣтничѣвъ организаци поодинокѣ державы. Позалей тымъ рѣшенями задоволений также властителейъ майнѣвъ, ддя того може бодай на одень рокъ буде спокой мѣжь майнерами, розумѣе ся, если завсѣгды буде ся робити.

— Дня 27. януара скончила ся конвенция представителѣвъ робѣтничѣвъ и властителейъ майнѣвъ въ Чикаго, котра була скликана въ цѣль означеня невон платнѣ по майнахъ въ заходной Пенсильвеніи, Илинойсѣ, Огайо, Индиана и заходной Вирджиніи. Робѣтничкы побѣдили. Зь днемъ 1. апрѣля въ заходной Пенсильвеніи, въ долнѣ Носкингъ и Индианѣ достануть майнеры 10 центову подвыжку на тонѣ за вугля не перепускане черезъ сѣто, а вѣдповѣдна до тон скалѣ платня має запровадити ся по другихъ державахъ. Зь тымъ днемъ мають працювати робѣтничкы лишь 8 годнѣв денно. Въ разѣ непорозумѣнъ о платню або число годнѣв денной працѣ буде треба удавати ся до робѣтничѣвъ организаци поодинокѣ державы. Позалей тымъ рѣшенями задоволений также властителейъ майнѣвъ, ддя того може бодай на одень рокъ буде спокой мѣжь майнерами, розумѣе ся, если завсѣгды буде ся робити.

За „Свободу“ належитъ ся заплачати!

Lehigh Valley R.R.

Time Table taking effect Jan. 16, 1898.
Пассажерскы трени зь Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 8:40 до полудня; а 12:18, 2:30, 5:28 и 8:10 по полудни.
До Philadelphia и New York-у о год. 8:40 до полудни и 12:18, 2:30 по полудни.
До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стаций въ околнцахъ вуглевыхъ о год. 8:40 до полудни и 12:18, 2:30 по полудни.
До Shamokin о год. 7:30, 9:40 и 11:30 до полудня; а 2:17, 4:38, 7:18 по полудни.
Экспресовы трени до Philadelphia и New York-у о год. 8:40 до полудня; 12:18 и 2:30 по полудни.
Пѣзданы трени до: Philadelphia и New York-у и до всѣхъ стаций межы тымъ мѣстами о год. 12:15 по полудни.
До Pottsville, Hazleton, Allentown, Wilkes Barre и до всѣхъ стаций въ околнцахъ вуглевыхъ о год. 12:15 и 5:55 по полудни.
CHAS. S. LEE,
Genl. Pass. Agent.
R. H. WILBUR, General Supt.
УВАГА: Кто хоче ѣхати на Вестъ, лай купити собѣ тикетъ на лгайску желѣзницю, бо найтунша и найвыгодѣльша. По близини информации удивайте ся до: J. BEN. GOULD,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

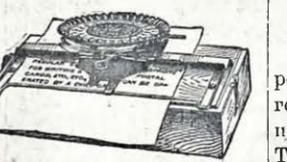
Хто хоче читати правдиво хлопску газету та довѣднсь якъ тамъ братя въ краю борють ся зь своими ворогами, нехай зашпсе собѣ газету:

„ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“.

Кштуе \$1.50 на рокъ.
* Платити треба напередъ.
* Замоуляти можна черезъ редакцию „Свободы“.

РУСКА ГРОСЕРНЯ
Семана Ющакъ
на River Str.
OLYPHANT, PA.
У Ющакъ достанете все, цю только до ѣдженя потрѣбне и найтуньше. Купуйте, братя Русныи у своего, жидѣвъ не спомогайте, бо уже и такъ збогатѣли ся нашимъ грошемъ.

НАЙТУНША НА СВѢТѢ
машинна до друкованя
ЗА \$1.50

Той образокъ представляе машинку до друкованя листовъ, адресѣвъ и т. т. Кождый, цю лишь знес бумвы, може нею легко друковати. Бумвы не треба складати, бо въ той машинцѣ вже суть бумвы и числа уложени рядомъ на одиоузъ пластѣ. Аиъ ихъ не треба особно въ чорнило мачети, бо машинна тос сама робитъ, такъ якъ и въ другихъ великихъ машинкахъ до друку.

Тую машинку въ хорошей бакѣ зь фляшечкою золотого чорнила пошлю вамъ за \$1.50.

За почту я плачу.
Замовленя и грошѣ посылайте на адресу:

S. Keltonik,
OLYPHANT, PA.
Lack. Co.

ЛИШЬ ОДЕНЪ РУСКІЙ
БУЧЕРЪ НА ЦѢЛЕ
МѢСТО

Бенедикъ Талпашъ
напротивъ рускон пѣлѣшнй въ Шамокінѣ, Па.
Братя Русныи! У Бенедика достанете все свѣже и здорове мясо. Хвалитъ его бучернѣ не потребуюмо, бо добре само ся хвалитъ. — Скажемо лишь, цю правдивый Русинъ и патриота не буде пншого мяса ѣсти лишь зь рускон бучернѣ.

РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
* **Юсифа Осеняка** *
въ Олифантѣ, Па.

Чи знаете хлопцѣ, цю Юсифъ Осенякъ має готель на River Str. коло рускон церкви въ Олифантѣ? — Ану идѣть подивити ся, якъ красно у него. Саля красно на забаву. Пиво и всѣ ишнй напитки все свѣжй, ажъ мило выпити и забавити ся у своего.

Если кто має гадку ошѣсти зь весною на фармѣ въ Канадѣ, най напише до мене, а опишу ему докладно, цю має робити, якъ хоче тамтуды vybrати ся. Нашпхъ людей зь Галичины и зь Буковины тысячки ошѣли на добрыхъ земляхъ. И зь Пенсильвеніи вже колька родинѣв респочали тамъ газдѣство. — Корыстайте люде зь доброй способности. Ту по майнахъ нѣчого не доборете ся.
Адреса моя:
Rev. Nestor Dmytrow
89 Johnson Str.
BUFFALO, N. Y.

ЗИМА НАДХОДИТЬ!
ЗДОРОВЛЮ ЗАШКОДИТЬ!
Не зашкѣдите однакъ, бо можете купити собѣ въ великомъ шторѣ
PETER-A STIEF-A
оверковъ за \$3.00 и дорожше — тепле убрание за \$3.00 и дорожше и всѣ другй рѣчи достанешъ ту туньше, якъ въ пншомъ шторѣ.
ПРИХОДЬ А ПЕРЕКОНАЕШЬ СЯ.
P. A. Stief
MAMMOTH CLOTHING HOUSE
11, 13 & 15 NORTH OAK STR.
MT. CARMEL, PA.

АНТОНІЙ ОНУЩАКЪ

214 W. Lloyd, Str.
— SHENANDOAH, PA. —

* Рускй готель. *

Чи вы вже люде не перестанете ходити по чужихъ готеляхъ и спомогаати своимъ пенгамъ другй народности? Та по цю шукати чужихъ богѣвъ! — Двѣтъ добре по Шенандорѣ, а певно знай-дете своего чолорѣвка, въ котрого и пиво и виска и пиво и темиръ и другй добры и все свѣжй напитокы, а услуга чемна, бо все-жь то у Русина. А ще який то Русинъ? Кождый его джѣе добре знае. Та-жь то Антоній Онущакъ. Ну и якъ-жежь не зайдете до него? — Грѣхъ бы бувъ смертельный якъ бы вы Русныи въ Шенандорѣ оминали того широго Русина.

HENRY FREY
PHOTOGRAPHER

421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.

Хочешъ мати красну фотографію, вѣрнй портретъ, зайдя до того фотографа Нерташа зѣ слобу зайдя зь жинкою до него, дай ся заплати, а будешъ мати на цѣле жате паятыку. Маешъ ладну дитинку дай фотографовати у него, а будешъ мати краснй образъ. Сеть у Васъ братство, най зайдя до того фотографа, а вѣдъ Вамъ зробитъ фотографію и портретъ, якъ хочете. — У него рѣпортордй фотографіи и портреты можна замовити и то по дуже удѣржаваной цѣнѣ. — За роботу гарантуе.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ
НА ЦѢЛЫЙ YONKERS

Лазора Свротяка,
48 Washington str.
YONKERS, N. Y.

Н. FEINBERG,
ЗЕГАРМІСТРЪ и ЮВІЛЕРЪ.

Мае свой великй складъ въ рускомъ домѣ, коло руского стору на Shamokin Str. въ ШАМОКІНѢ, ПА.

Направляе zegарки дуже добрей танѣ. Мае на складѣ великй выборъ zegарковъ золотыхъ и сѣрѣбныхъ и спродаетъ по дешевыхъ цѣнахъ.

Юстнъ Кузмякъ

Рускй готельничй въ ОЛИФАНТѢ, ПА.

На розѣ коло рускон церкви естъ готель нашего Русина Юстина Кузмяка. Кромѣ того, цю въ готелю кождый може достати чисте помешкане и чемну услугу, то тамъ естъ ще гали обшпрна и гарна на цѣле мѣсто, въ котрой вѣдбувають ся балѣ и братскй митинги. — Идѣтъ до своего — не спомогайте чужихъ!

На цю вамъ Русныи зь Шенандоа самымъ голти ся

а опѣсля ходити зь порѣзаннымъ лицемъ, колп на 338 W. Centre str. естъ **РУСКА ГОЛЯРНЯ**

Игватія Мучкѣ
и **Андрея Тарбай.**

Тамъ оголятъ васъ гладко ще й намастятъ бейрумомъ, а якъ острижутъ и напомадукутъ, то не постыдаете ся навѣтъ першого американского джентельмена. R 10

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ
НА ЦѢЛЫЙ YONKERS

Лазора Свротяка,
48 Washington str.
YONKERS, N. Y.

Хто не знае Лазора Свротяка? Вѣнь має красно зарядженый сторъ, гресерню и бучерню. Посылае грошѣ до старого краю на всѣ части свѣта, скоро, тачно и безпечно. Продае также шифкарты на всѣ ливіи. Кто изъ земляковъ хотѣвъ бы вѣдѣхати до старого краю, нехай зайдя по дорожѣ до Свротяка и купити собѣ шифкарту у него а вѣнь вѣдпровадитъ его ажъ на шифъ.
На цю давати ся здерати жидѣвскыи агентамъ по Нью-Йорку? Идѣтъ до своего!

ДО БРАЗИЛИИ

Поэзия
Ивана Франка.

(Колеса)

III.

Листъ изъ Бразиліи.

Сусѣды любі! Пше вамъ Олеся.
Мы вѣ здорові и добре намъ веде ся.
Сѣмъ мѣсяцѣвъ отсе мовчали мы,
Аж на концѣ вандровкы стали мы.
Середь лѣсовъ живемо въ барацѣ
И маемо страшенно много працѣ.
Рубаемо дерева на сяженъ грубій —
Одно два дни добземъ, сусѣды любі.
За рокъ отгакъ генъ буде чистый моргъ,
То будемъ сяать. Живемо на боргъ.
Боргуе намъ урядъ, покѣль до своего,
Курузы, бульбы, соль — п большъ нѣчого.
Не розлучили насъ и на пять хвиль...
До мѣста маемо пятнайцять миль.
Въ лѣсахъ подѣ горамп... Та мы не ропчемъ:
Дорогъ нема, стежки, дасть Богъ, проточнемъ.
Та вы цѣкавы, якъ намъ до воды
Добѣхалось, а потомъ сюды.
До Вѣднѣ ѣхали спокійно, въ купѣ:
У Вѣднѣ насъ три дни держели въ цѣпѣ.
Пустили насъ, лишь пань якийсь водѣ насъ
Сѣмъ сѣрѣбра взявъ, що подисавъ насъ.
Зъ Понтебы завернули насъ до Грацю,
Тамъ три недѣль мали зъ нами працю.
Писали до Стрыя, Мостовъ и Кутъ,
А намъ казали: „Зачекайте тутъ!“
Палазя тамъ умерла водѣ уроковъ,
А лѣкаръ Нѣмецъ мовивъ: „Зъ браку сокѣвъ.“
Ивасъ умеръ напевно водѣ нѣчиць,
А лѣкаръ мовивъ: „Не плетѣть дурницъ!“
Та якъ ще Гриць, Оксапка, Рузя вмерли, —
Пустили насъ: „Идѣль, куды наперли!“
До моря мы добрались безъ бѣды,
Лышь що до насъ присѣлисъ два жнды
И выдурили водѣ Балапды й Хмыза
По десять риньскыхъ за якій авѣза.
Та на одной переѣздцѣ якось
Згубивъ ся и пропавъ Юрковъ Антосъ.
Въ Генефѣ мы сѣмъ недѣль шифу ждали,
За мѣстомъ въ поряхъ якъ цыганы спали.
Поганый край! Докучивъ голодъ намъ,
И горячокъ понабралисъ тамъ.
Сѣмъ питукъ дѣтей, Онпшиха й Чаплиха
И Хрущъ старый тамъ вмерли. Збулисъ лиха.
Було-бъ насъ бѣльше померло, бо якась
На насъ якась вталска панѣ завзялася
И выпросила въ короля свѣдоцтво:
Держать ихъ, ажъ имъ вмре жѣноцтво.
Хрестъ божій зъ нами! Певно се була
Якась безбожна унирпця зла.
Бо справдѣ на жѣноцъ у ти doby
Ударили найгоршій хоробы.
Та Богъ наславъ на тую злоку бичъ:
Попавсь намъ лелскій Русначокъ-панчикъ.
Списавъ вѣнь листь слѣзми облитый
До ихъ тамъ королевы Маргариты.
Все розповѣвъ: якъ насъ тутъ траця бе,
Якъ вѣдьма нѣчь кровъ жѣночу пе...
Що тутъ дѣтей безъ корму сокне й плаче,
Якъ зъ вѣдьмою король у гречку скаче...
И помогло. Пустили насъ якъ стѣй.
Урвало ся поганой вѣдьмѣ той.
А якъ мы вже на корабель сѣдали,
То панича водѣ насъ арештували:
Немовъ бы то вѣнь ошуканецъ есть...
Вѣнь намъ шепнувъ: „Се злои вѣдьмы месьть!
„Мовчѣть, бо пропадете вѣсь до чиста!“
Мы — па! Пропало нашихъ риньскихъ триста.
По морѣ мы илыли безъ злыхъ пригодъ,
Лишь хорубавъ погано весь народъ.
На морѣ вмерло девять душъ народу;
Ихъ замѣць погребу металл въ воду.
Най Богъ боронить водѣ таковъ тьмы,
Якъ матерѣ рыдали за дѣтьми.
Коли ихъ рыбы довгй мовъ ти балка,
Зубатй, чорный, рвали на кавалки!
Въ Бразиліи мы тежъ зазнали зла:
Пропасниця лиха на насъ зайшла.
Три мѣсяцѣ чекали мы на кѣвты:
Три хлопъ вмерли тутъ и три кобѣты.
Пять хлопцѣвъ до услугъ продали мы,
А сѣмъ дѣвчатъ пошло въ т а к ѣ домаы.
Про хлопцѣвъ доси мы не мали вѣсти,
Дѣвчата радй: е що пты и ѣсти.
Що-жъ що писать вамъ? Тутъ новинъ не гукъ.
Пять душъ намъ доси емрло водѣ радюкъ.
Тутъ по лѣсахъ блукають дикй люде,
Вьютъ напихъ и ѣдять. И пань мабутъ те буде.
Та може дасть намъ Богъ еще поднать си.
Було насъ сорокъ, е ще вѣсьмнадцять.
Одно лишь жалъ, що вже по руски тутъ
Молятъ ся нѣ балакать не дадутъ.
На насъ у мѣстѣ крикнувъ Кандзюбинскій:
Nie wolno tutaj gadać po rusiński!
„Tu polski kraj i polski Bóg i król!
Po polsku gadaj albo gebę stul!“
Га, що-жъ, коли такъ острый ферлидунокъ,
Хай буде ѣ такъ! Якій намъ тутъ ратунокъ?
Сямъ кончимо. Прощайте! Ждѣть водѣ насъ
Звѣстокъ, якъ намъ заблнсе лѣпшій часъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ

ШТОРЬ

въ

ОЛИФАНТЪ ПА

ГЕОРГІЯ ХИЛЯК

Звѣстнаго рускаго патриоты.

Есть се наилучше заосмотренный зѣ всѣхъ шторѣвъ во всѣхъ потрѣбнй товары и всякого рода по якъ найтѣвншій цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважачи себе правдивымъ и цырымъ патриотомъ, най спѣшить до своего рускаго штору. Особенно нашй газдынѣ най йдутъ громадно!

На що Юськовъ, Шмульвъ спомогати? Идѣть до своего.

Юліанъ Колыстьянскій (JULIAN KOLYSCIANSKI) 420 W. Pine st. ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салъонъ рускій. — Найлучшій напитокъ можна ту достати, якъ: пиво на шклянкы и бутелькы, вина розматого гатунку, горѣвки досконалы, цыгара дже добры.

Спѣшить Братя Русины до своего братчика Юлька.

Руска бучерня.

Russian Meat Market — OLYPHANT, PA. КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей рускй господинѣ, чи не перестанете вы вже разъ купувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у своего Русина такъ само всего достати можна. А отъ погляньте! Тажъ въ Олифантѣ есть вашъ рускй бучеръ Кузьма Свала. Мае вѣнь свѣже, добре, тѣне мясо всякого рода. Розвозитъ въ часъ и пунктуально. Ану-жъ зайдѣть до него и попробуйте водѣ него купувати мясо, а певно не пожалуете!

THOMAS A. ULIASZAKS & JOSEPH RAUTKIEWICZ 436 Cherry str. SHENANDOAN PA.

Гей темперамы, читайте! Кто зъ васъ хоче достати доброго темперу и вайсь бир-у въ бутелькахъ най зайдѣ до гуртовного складу Т. Улячка и п. Райкевича а певно не пожалуете. Ану попробуйте!

РУСКА ГРОСЕРНЯ! Нашъ чоловѣкъ честный и порядный

Яковъ Гамбаль въ OLYPHANT, PA. на Race Str. мае сторѣ. Достанете у него все потрѣбне до жита, а все свѣже, добре и дешево. Всюды вже люде зрозумѣли, що треба у своего брата, а не пейсатьхъ драбѣвъ спомогати.

Одинока руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противѣ друкарнѣ „Свободы“

М. Щапчыка и Г. Трохановского. въ Mt. Carmel, Pa

Въ кождѣ хвилѣ свѣже мясо всякого рода. И волове и теляче и вепрове. Ану газдынѣ не волочѣть ся по чужихъ — маете своихъ!

Steam Laundry.

Маете сорочки, ковѣрики, маншеты и другй рѣчи до праня, то занесѣть до Mt. Carmel Steam Laundry. Водѣ сорочки 10 цнт., водѣ ковѣрика 2 цнт., водѣ маншетѣвъ 4. цнт. — Оффѣсь той есть за Righeter's-овымъ шторомъ зѣ-заду.

Если хто потребуе ковѣ и керичи на весѣля або похороны може достати по дже пнзкѣй цѣнѣ у:

Robertsons Livery West 2-nd Str. Mt. Carmel, Pa.

J. LIACHOWICZ

(I. Ляховичъ) 425 Shamokin st. ШАМОКІНЪ, ПА.

Польско-литевскій zegar-мистръ и ювѣлѣръ

Всды направъ zegarѣвъ выконуе точно, тѣль и въ короткомъ часѣ и за напру гварантуе. — Мае на складѣ великй выборъ zegarѣвъ золотыхъ и сѣрѣбныхъ по дешевой цѣнѣ, и за доброту каждого zegarа гварантуе.

Обручки слобны, якъ хто купуе достаетъ подарунокъ гарный будѣвъ.

Стѣннй zegары дае на выплатъ.

O. Murdza & Bro's

46. Second st. MT. CARMEL, PA. O. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторѣ заосмотренный въ найлѣпшій товары, спроваджованй выросъ зъ найпершихъ складѣвъ. — Майже всѣхъ Русины належатъ до тои компаніи, купуютъ зѣ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторѣ сумою \$2000.

Гаврилъ Малинякъ

Гуртовный складъ (Wholsalo) 20 Market st. SHAMOKIN, PA.

Мае завѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвкахъ зъ найлучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку

Братя! замовляйте у своего! РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЪЯРНЯ.

* TROMETTERS * (Тромейтеръ) Cor. Rock & Sunbury str. SHAMOKIN, PA.

напротивѣ National Bank.

Свѣдѣня, Обѣды, Вечеря.

Въ кождѣмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскй способѣ, дже смачно. Услуга пильна и солидна.

Особнй покоѣ для родины. — Найлучшй вина, пива, лѣкеры, виски и всѣ можливй напитокы. Цѣна дже мала.

Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовѣмъ приѣзднымъ.

Пишучий сей адвертайсментъ ручить за Тромейтера.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA (POSTMASTER) Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРѢ НА ЦѢЛЫЙ EXCESIOR.

Всякй потрѣбнй рѣчи до жита, якъ такожъ убраня майнерскй и звычайнй можна купити.

Посылае такожъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно

Продае шѣкарты.

Не водѣ нынѣ вже знаютъ люде солиднаго предсѣдателя „Союза“.

ВЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРѢ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ — Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбольшій рускй компанічный сторѢ въ Америцѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперь побѣлшеный, украшеныи и на ново урядженыи. Новый дѣмъ великй, красныи, котрый компанія купила 1896 року за \$18.000 показуе, що може компанічна работа. — Всѣ розумнй Русины належатъ до тои компаніи, купуютъ зѣ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторѢ сумою \$2000.

Заряджае нимъ: Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA. ЗАЛОЖЕНЫИ 1866 року. — Вырѣбляе 25.000 бочѣвъ мѣсячно.

Пиво одного зъ наибольшихъ броварѣвъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ есть вольне водѣ всякихъ примѣнокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завѣгды одной и тои самои доброты и приѣмного смаку и есть споряджѣне подѣ зарядомъ одного зъ найздѣбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварѣвъ.

Вырѣбляе въ найлѣпшѣмъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Салъонѣсты и приватнй родины повиннй замавляти пиво лишень въ броварѣ: LAUER BREWING CO. READING, PA.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. Геренчача и Ф. Михальского. въ Jersey City, N. J. 38 Green Str.

Кождый Русинъ идущй зъ края, чи до края, або мавчій яку небудъ потребу въ Нью Йорку, чи околнці, повнечъ ступити до того готеля, бо:

Тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитокы всякого рода.

Достане почлѣгъ таный, чистенькй и безпечный.

Понеже зъ того готеля лишь нару крокъ до пенсильванійского, лѣгаского и центрельского дѣпа, а такожъ дѣпа, звѣднй стрѣлчары розходять ся по цѣлымъ мѣстѣ и околнці, якъ Newark, Вауппе и т. д.

Феры до Нью Йорку и Бруклина такожъ подѣ носомъ.

Въ томъ готелѣ порадать вамъ безплатно, де тану шѣкарту купити, а если не знаете, то запровадять васъ охотно на дѣпо, або на шифу, та загалѣ дадутъ всяку добру раду.

Въ готелю томъ е такожъ прекрасна галья на мѣтингѣ, забавы и весѣля.

Читаѣте и уважате.

Стань и оглянй всѣ везы для бучерѣвъ, грѣсернѣвъ, голсельникѣвъ (до розвожѣня пива) и розличнй другй, робленй зъ найлѣпшого матеріалу и найлѣпшой роботы.

Головне ковальство Специально вырѣбляють ся желѣзнй плоты, и обгороджѣня надробникѣвъ.

J. B. Zimmerman Cor. Independence and Market str. SHAMOKIN, PA.

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ Cor. Shamokin and Chestnut str.

Одинокй лѣкаръ, славяннй на цѣле мѣсто. Лѣчатъ всякй хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незрѣванный лѣкаръ въ справахъ по англійскы, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНѢВЪ.

Выпнмае такожъ керичи на похороны, хрестина и весѣля по дже пнзкѣй цѣнахъ.

300 PEARL and MULBERRY st. SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

СВОИ ДО СВОГО!

Сѣремъ Лучковецъ. E. INDEPENDENCE near VINE STR. въ ШАМОКІНЪ, ПА.

— РУСКІЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенькй тамъ готель зѣ всякими выгодами. Пиво, вино, виска, темперъ и другй напоѣ все свѣжй и найлѣпшого гатунку. Услуга чемна и солидна. Склянкы великй и малй послѣ вподобы.

Люде! Вже часъ покнути чужихъ, а пора вже себе самыхъ подпомогати.

William D. Chmielewski, 231 E. Centre str. SHENANDOAN, PA.

Пановѣ салъонѣсты зъ Шенандоръ и всѣ, що хочете набуты для себе виски, пива темперу въ большѣй скѣлѣкѣ, зайдѣть до В. Хмѣльовского и замовляйте напитокы у него. — Най не зарабатують зъ васъ чужй, дайте заробити своему, божъ Хмѣльовскй честный и справедливый чоловѣкъ — „Свободу“ пренумеруе.

Купуйте у него!

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave. SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтня практика дала ему способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчатъ успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожъ свою власну аптеку, въ котрой вырѣбляютъ ся дже добры и помѣчнй лѣкарствы.

Розмовитъ ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлѣй околнці знаютъ добре Шлюпаса!

Учѣте ся, братя мои! И чужому научайтесь, И своего не цурайтесь! Т. Шевченко